

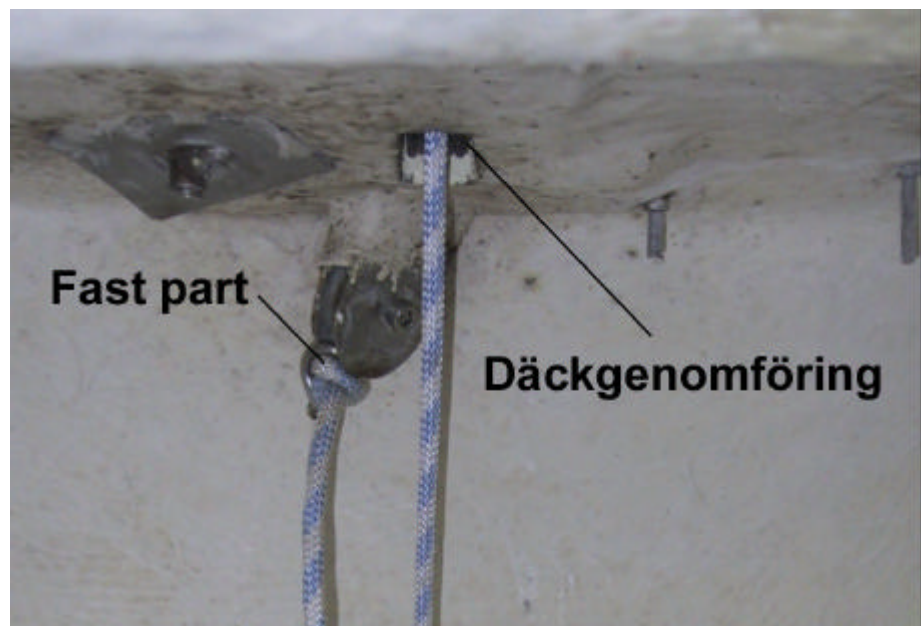
BESKRIVNING AV HÄCKSTAG FÖR H-BÅT

Denna beskrivning visar häckstagsarrangemanget till SWE-168, 'Elaka Måns'. Båten är byggd 1974 av Artekno och det helt igenkärnvade originalarrangemanget byttes ut våren 2001.

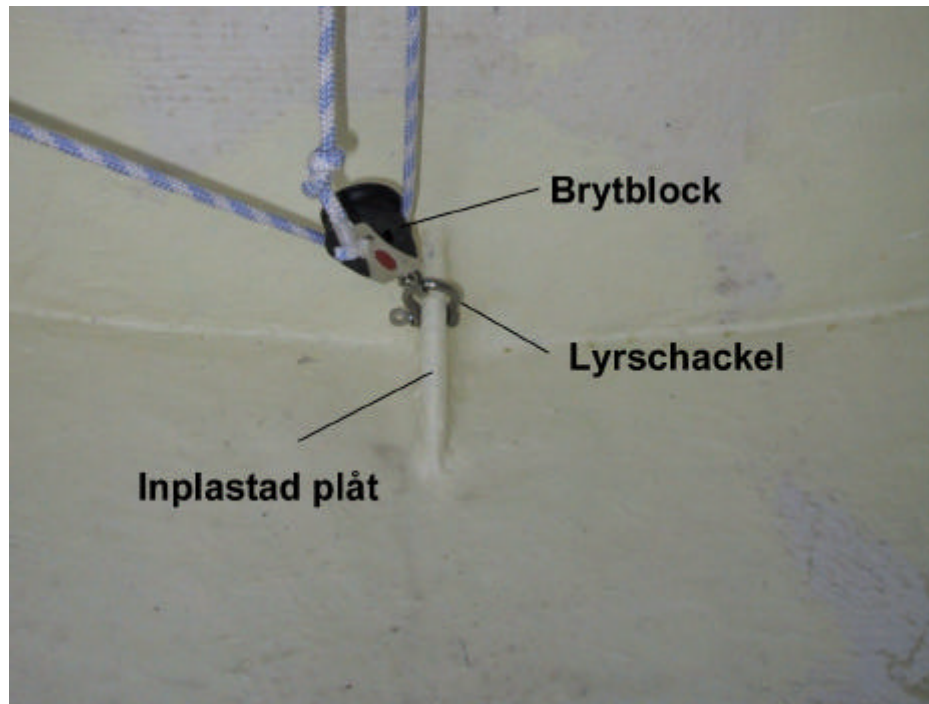
Utväxlingen är fördelad på fyra kaskader om 1:2. Totalt ger detta en utväxling om 1:16 vilket jag har tyckt fungerat tillfredställande. Detta innebär att om man drar ut 16 cm tamp så sträcks häckstaget 1 cm.

För att veta hur mycket staget är sträckt kan man markera en skalstock med tuschpenna på den första kaskaden där den passerar genom däcksblocket. (Det finns fler kulörer än svart). Tänk på att denna tamp är utväxlad så att en 2 cm markering innebär en sträckning av 1 cm på häckstaget.

Eftersom konstruktionen bygger på 8 olika block krävs att alla dessa är kullgrade för att vinsten med utväxlingen inte skall gå förlorad som friktion.

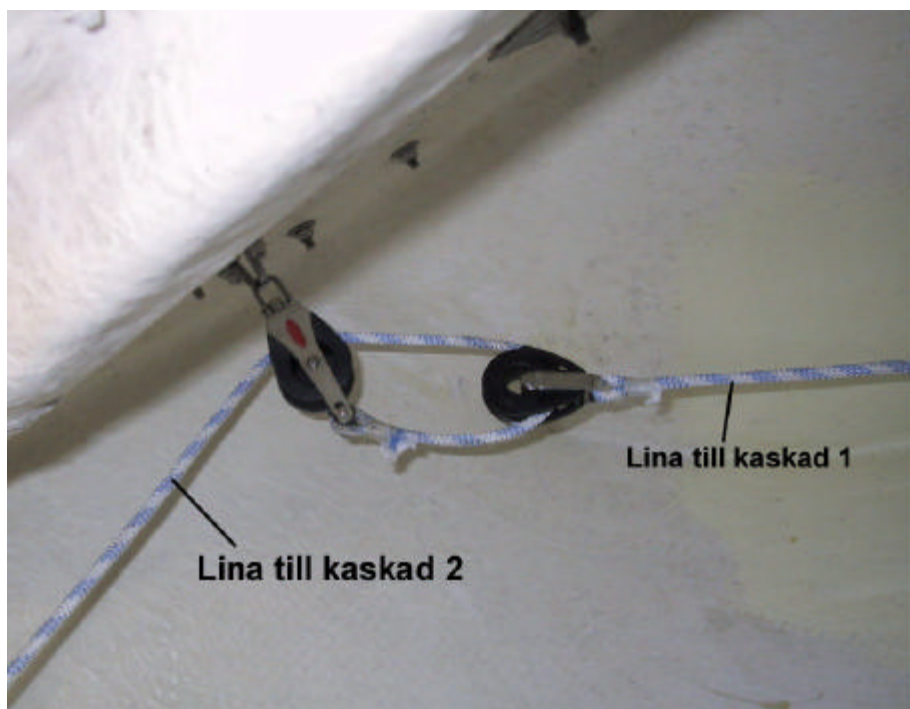
Figur – Däckgenomföringar sett inifrån akterstuvan. En 6 mm tamp är knopad till ett gammalt och nu skrotat bronsblock. Tampen går ut genom en stålskodd däcksgenomföring som inte syns på bilden. Denna genomföring fanns ursprungligen på båten men var då klenare och avsedd för wire. Tampen bryts ca 1 m ovanför däck i ett wireblock (Harken #308 ϕ 51, max arbetslast 907 kg och max 6 mm lina). Tampen går sedan ner genom däck via en enkel däckgenomföring (Harken # 131 ϕ 38 med max arbetslast 136 kg och max 6 mm lina) Detta block tål inga stora laster, men det behövs inte heller eftersom linan bryts kanske 10° här. Tampen fortsätter...

Figur - ...sedan till ett nedre brytblock (Ronstan RF 50100 ϕ 50 mm, max arbetslast 500 kg. Max lina 12 mm. Detta block medverkar inte till utväxlingen, utan är enbart avsett att länka om tampen. Detta block är fäst i en inplastad 3 mm syrafast stålplåt. Denna plåt är monterad i båtens centrumlinje i hörnet mellan botten och akterspegel där konstruktionen blir som starkast. För att inplastningen skall bli hållbar har gammal gelcoat slipats bort helt och laminatet blötts med aceton för att den nya plasten ska fästa väl. Halvmask med kolfilter är obligatoriskt vid detta arbete. Lyrschackeln medger någorlunda fördelning av snedställd last. Ännu bättre är ett större hål i plåten så att lyran kan träs igenom den! Tampen är nu dragen snett upp mot styrbord, parallellt med akterspegeln...

Figur – Wireblock. Häckstaget är fortfarande tillverkat av stålwire. I mitt fall var detta tidigare skarvat till en mjukare wire ca 1 meter över skarndäck. Wireblocket fästes därmed i befintliga häckstagets ändögla. På vissa båtar kan man säkert behöva kapa det befintliga häckstaget och sätta i en ny knaus – ett jobb för riggverkstaden?

Figur - ..till änden på den första kaskaden. Den består av ett 40 mm Harken Carboblock med fast lyra (Max arbetslast 220 kg). Basen för nästa kaskad är ett 40 mm Ronstanblock RF 40110 med hunsvott (Max last 350 kg). Detta block är enbart avsett för att länka om tampen och medverkar inte till utväxlingen. Detta block är fäst i en ögla som i sin tur sitter i samma bultar som håller fast spinnakergajarnas brytblock. Laminatet är både tjockt och starkt i detta område. Utväxlingen har nu ökat och lasterna börjar avta...

Figur – Däckgenomföring.
Rullen skall sitta bakåt och
tampgenomföringen framåt.

Problemet med att det regnar
in är begränsat. Dvs. det märks
normalt inte.

Figur - .. vid nästa kaskad. Den lina som började på förra bilden avslutas med ett Harken big bullet block med ϕ 38 mm och max arbetslast 136 kg. Den efterföljande kaskadens ände är fäst med skruv upp underifrån i skarndäck ungefär 1/3 från sittbrunnen mot aktern. I min Artekno satt tidigare två kindblock för häckstaget här. (De gick knappt att rotera för hand). Skarndäcket är från förstärkt med plywood och det går att använda ganska långa skruv utan risk att de tränger upp genom däck. Ett tips är att borra ett 1½ mm hål genom gelcoaten så att skruven styr. Phillipsskruv och en skruvdragare med rätt valda bits underlättar monteringen när 1,96 mm stel gubbe ligger på rygg i trånga utrymmen.

Nu följer vi kaskad nummer tre – Den vitblå tampen som går ut till vänster...

Figur - ...till ett nytt Harken big bullet block med ϕ 38 m. Den fjärde kaskaden syns inte på bilden, men är ännu ett big Bulletblock med hunsvott som är fast i en bygel som är fastskruvad i väggen mellan styrbords stuv och kahytten. Skruvarna är genomgående och kapade flush med låsmuttrarna. Tips – Lämna inga utstickande skruvar – det blir så tråkiga revor i sovsäckar och fötter mm. Använd rostfria chassiebrickor för att fördela lasten. Den helblå tampen (av lite enklare modell – Lasterna är låga nu) är då knopad till hunsvotten – löper genom blocket till kaskad nummer tre – tillbaka till det främre blocket som inte syns – Därefter löper tillbaka till föregående bild där det bryts en sista gång för att få rätt vinkel...

Figur – Elaka Måns i fel element.

Figur - ...ut genom en råtta som originalmonterats vid en genomföring i styrbordsdelen av sittbrunnens bakkant. Man kan naturligtvis flytta det sista brytblocket så att man kan ta ut tampen under skotbänken eller liknande.

Figur – Så här ser Elaka Måns ut när skepparen någon gång lyckas mobilisera både gäst, ledig tid, vind och tävlingsarrangemang samtidigt.

I ärlighetens namn har nog inte ovanstående häckstagsarrangemang gjort vare sig till eller från i resultatlistorna. Det är fortfarande besättningen som betyder mest.